

О.І. РИБАЛЦІ — 70

Відомому вченому в галузі генетики ознак якості злаків, доктору біологічних наук (2009), іноземному члену Нью-Йоркської академії наук (1996), асоційованому члену Академії аграрних наук Франції (2013), члену-кореспонденту Національної академії наук України (2018), лауреату Державної премії України в галузі науки і техніки (2014) Олександр Іллічу Рибалці виповнилося 70 років.

Олександр Ілліч народився 4 травня 1950 р. у селі Високопілья Олександрівського р-ну Донецької обл. Закінчив з відзнакою агрономічний факультет Харківського сільськогосподарського інституту ім. В.В. Докучаєва. Упродовж 1972 – 1975 рр. О.І. Рибалка — аспірант із відривом від виробництва відділу генетики Всесоюзного селекційно-генетичного інституту (нині — Селекційно-генетичний інститут — Національний центр насіннєзнавства та сортовивчення) у м. Одеса. У 1975 р. він здобув учений ступінь кандидата біологічних наук за спеціальністю «Генетика». З 1975 р. працював у Селекційно-генетичному інституті на посадах молодшого, старшого і провідного наукового співробітника. З 2004 р. і до сьогодні Олександр Ілліч — завідувач відділу генетичних основ селекції цього інституту.

Наукові інтереси ученого зосереджені на вивченні

генетики: білків і ферментів зерна, біосинтезу крохмалю зерна та ознак зерна пшениці, тритикале і ячменю, пов'язаних із їх харчовою (біологічною) цінністю.

О.І. Рибалка виконав фундаментальні дослідження світового рівня у галузях генетики запасних білків пшениці та віддаленої гібридизації пшениці. Він започаткував і втілює у практичну селекцію програму створення генетичного матеріалу для сортів пшениці та голозерного ячменю спеціального технологічного використання: пшениці екстрависокої хлібопекарської якості, бісквітної пшениці, пшениці ваксі зі змінним складом крохмалю, пшениці спеціального кормового та технічного використання для виробництва біоетанолу, пшениці з поліпшеними харчовими характеристиками (чорнозерна пшениця), голозерного ячменю харчового та кормового напрямів технологічного використання.

О.І. Рибалка започаткував в Україні низку нових напрямів селекції пшениці, тритикале і голозерного ячменю. Він упровадив оцінки генетичного, селекційного та насіннєвого матеріалу за алельним складом локусів *Gli/Glu*, що кодують біосинтез клейковинних білків пшениці, нові лабораторні методи міні-електрофорезу гліадинів і високомолекулярних глютенінів, патентований метод оцінки хлібопекарської якості пшениці SDS-30, що використовується у програмах головних селекційних центрів України.

Олександр Ілліч Рибалка є автором 210 наукових статей, опублікованих у вітчизняних і зарубіжних виданнях, монографій «Якість пшениці та її поліпшення» (2011 р.) та «Ячмінь, як продукт функціонального харчування» (2017 р.), 15 патентів і 10 авторських свідоцтв, співавтором 10 сортів пшениці та ячменю, має новаторські розробки в галузі здорового харчування з використанням продуктів із зерна створених ним сортів злаків.

О.І. Рибалка нагороджений Грамотою та цінними подарунками Верховної Ради України, пам'ятною медаллю на честь 100-ліття НАН України, грамотами, дипломами і пам'ятними відзнаками НААН.

**В.А. Вергунов,
академік НААН
академік-секретар
Відділення наукового
забезпечення інноваційного
розвитку НААН**